

ISSN 2450-6486

<http://ehs.eeipsy.org>DOI: <https://doi.org/10.38014/ehs-ss.2026.1.13>

This publication was made with the funds of a joint Grant of
EEIP (Ukraine - France) and ChF "Education: Future"

Світлана ТАНАНА

Переваги та недоліки змішаного навчання англійської мови в умовах воєнного стану в старшій школі

SVITLANA TANANA. **Advantages and disadvantages of the blended learning of English in conditions of martial law in the secondary school.** *The blended learning allows for flexibility and versatility in the educational process, contributes to a more complete disclosure of the potential of pupils of senior classes, due to the absence of restrictions on the quantity and quality of distance learning courses is discovered in it. The blended form of education in higher school opens up opportunities even for those pupils which miss high school classes for valid or even frivolous reasons is determined. This form of education is especially a priority for high school pupils which due to health reasons, study individually. Within the blended form of education, there are certain adjustments that require urgent solutions due to power outages throughout Ukraine. In the blended form of English language learning, high school students independently connect to the lesson using the selected link and study completely remotely in accordance with the methodology of the selected educational institution. It is emphasized that one of the innovative*

technologies of teaching in high school during the study of English, capable of ensuring the development of these competencies and creating a modern educational environment, is blended learning. The essence of the concept of «blended learning» is revealed, which is interpreted as an educational concept through which a student will be able to receive knowledge both remotely, through the Internet, and in person with a teacher. Blended learning is a new educational phenomenon that is closely related to the use of modern digital tools for educational purposes, namely the possibilities of their effective application in the process of mastering new knowledge and skills, taking into account the individual needs of pupils of senior classes, developing their ability to combine different forms of educational activity, independent and group work. Blended learning in secondary education institutions is one of the newest forms of organizing the educational process, in which all or part of the lessons are carried out using modern information and telecommunication technologies. At the same time, territorial remoteness and different locations of teachers and students are a modern phenomenon. The main condition for the successful and effective organization of blended learning is the dissemination of the experience of English teachers in the media through presentations, videos, photo reports, articles and publications that are published on the official websites of educational institutions and organizations, as well as on social networks. It has been proven that in the difficult psychological conditions of martial law, this creates a good mood and sets the participants of the educational process up for success, helps improve the qualifications of pedagogical workers, accumulates theoretical and practical material for teachers for their own methodological developments, develops information and communication competence as one of the main competencies of the New Ukrainian School. Blended learning in general education institutions opens up the opportunity to implement a qualitatively new level of training for pupils of senior classes while studying English.

Key words: innovative educational environment, blended form of education, English language, pupils of senior classes, modern information and multimedia technologies.

1. Постановка проблеми

Масштабні за своїми використанням інноваційні процеси в Новій українській школі, потребують переходу в навчанні від традиційного пасивного накопичення суми знань до вмотивованого засвоєння здобувачами освіти технологій здобуття наукової інформації та відповідних умінь реалізовувати свої знання під час вивчення англійської мови [3].

Майже третій рік війни в Україні, призвів до переведення всіх загальноосвітніх закладів на перехід до змішаної форми навчання. Готовність до дистанційного навчання наразі є різною, особливо виникають проблеми з відсутністю інтернету (довготривале відключення від світла під час тривалих обстрілів рф), комп'ютерів, навчально-методичного забезпечення в мережі Інтернет.

Агресія росії проти України завдає непоправної шкоди всім сферам українського суспільства. Від бомбардувань та обстрілів маємо десятки тисяч загиблих і поранених мирних жителів, мільйони біженців до країн Європейського Союзу (ЄС) та внутрішньо переміщених осіб, зруйнована житлова, критична та соціальна інфраструктура, зокрема знищено та пошкоджено тисячі навчальних закладів. Студенти та учні, перебуваючи у вимушеній соціальній ізоляції під час пандемії COVID-19, зіткнулися з низкою проблем, пов'язаних із відсутністю фізичної й психологічної безпеки, втратою рідних і близьких, обмеженим доступом до технологій та енергоресурсів [12].

В умовах воєнного стану ситуація ускладнюється низкою нових викликів: загроза авіаційних і ракетних атак по всій країні; непридатність традиційних моделей навчання через руйнування енергетичної інфраструктури та відсутність стабільного доступу до електроенергії; встановлення освітніх зв'язків між учителями та учнями старшої школи за умов їх перебування у статусі біженців або тимчасово переміщених осіб; часткове обмеження доступу до Інтернету через відсутність підготовленості провайдерів до роботи в умовах блекауту; неготовність навчальних закладів до функціонування без альтернативних джерел електричної енергії (генераторів) та без стабільного доступу до мережі Інтернет для педагогів; неповне заселення студентських гуртожитків (містечок) внутрішньо переміщеними особами; використання матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів на більш безпечних територіях інших університетів, що переміщені із зони бойових дій [14].

Тому одним із пріоритетних завдань національної системи освіти є створення умов для безперешкодного доступу до якісного освітнього процесу в безпечних регіонах. З початком воєнного стану Міністерство освіти і науки України рекомендувало закладам освіти адаптувати навчальний процес залежно від ситуації безпеки, обираючи дистанційну або змішану форму навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-методичні засади проблеми змішаного навчання вивчали провідні зарубіжні та вітчизняні науковці: К. Бонк, Е. Банадос, Т. Вілков, Кл. Віттейкер, Ч. Грехем, Дж. Грін, К. Масвел, К. Такер, Бр. Томлінсон; К. Бугайчук, О. Кривонос, В. Кухаренко, М. Носкова та інші. Характерні особливості впровадження елементів змішаного навчання у процесі навчання англійської мови у закладах загальної середньої освіти виокремили К. Бугайчук, І. Воротникова, Л. Данькевич, В. Кухаренко, М. Лила, В. Фандей, О. Шроль.

Мета статті – дослідити та проаналізувати переваги та недоліки змішаного навчання англійської мови в умовах воєнного стану в старшій школі.

Для досягнення мети та розв'язання завдань застосовувався комплекс наукових *методів*: емпіричні – метод спостереження (з'ясування стану проведення змішаного навчання в сучасній вищій школі та рівня методичної підготовки викладачів до його організації); теоретичні методи – аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури для визначення стану дослідження проблеми; дослідження рівня сформованості пізнавальної активності здобувачів освіти під час змішаного навчання: контент-аналіз.

2. Виклад основного матеріалу

В Україні змішане навчання є відносно новим напрямом, що наразі перебуває на етапі становлення та практичного впровадження. Змішане навчання – це підхід, за якого частина освітнього процесу відбувається під безпосереднім керівництвом викладача під час занять, а інша частина передбачає самостійну роботу студентів із використанням електронних ресурсів. Важливо зазначити, що баланс між цими складовими може варіюватися залежно від конкретних обставин та потреб студентів.

Однією з ключових відмінностей змішаного навчання від традиційної освітньої системи є активне застосування інтерактивних технологій для отримання знань і доступу до навчальних матеріалів.

Це означає, що технології стають не лише допоміжним засобом, а й повноцінним інструментом у навчальному процесі.

Однак змішане навчання також передбачає поєднання різних методів і підходів до навчання, а також варіативність у подачі матеріалу. Наприклад, частина навчального контенту може бути присвячена груповій роботі, під час якої студенти спільно виконують завдання або аналізують певну тему. Інша частина матеріалу може бути розрахована на самостійне опрацювання, що дає змогу глибше дослідити тему у власному темпі.

Важливою особливістю змішаного навчання є його гнучкість – воно може відбуватися як у традиційній аудиторії, так і дистанційно завдяки використанню електронних ресурсів та онлайн-платформ [13].

Як зазначає К.Л. Бугайчук, національна освітня система поки не має власних розроблених моделей змішаного та дистанційного навчання. Тому українські заклади загальноосвітньої школи здебільшого орієнтуються на міжнародний досвід, адаптуючи різні методики відповідно до своїх умов [4, с. 10]. Вивчення успішних практик, аналіз недоліків і поступове вдосконалення підходів можуть сприяти створенню більш системного та стандартизованого впровадження змішаного навчання в Україні.

Досвід дистанційного навчання під час пандемії COVID-19 дозволив швидше адаптуватися до онлайн-формату в умовах воєнного стану. Однак на той час перехід до дистанційної освіти відбувся без глибокого аналізу її характеристик з урахуванням специфіки професійної освіти. Війна, в свою чергу, вимагає врахування нових аспектів безпеки. У цей складний для країни час змішана форма навчання доступна всім здобувачам освіти загальноосвітніх закладів. Перехід на змішану форму навчання англійської мови в умовах воєнного стану в старшій школі поставив перед загальноосвітніми закладами складне завдання організації навчальної діяльності – онлайн навчання. Освіта як одна з найважливіших складових суспільства, залежить від нагальних процесів, що відбуваються в ньому, і повинна як найшвидше реагувати на виклики часу, впливати на всі процеси і сторони життя, оскільки впливає та розвиває молоду особистість, формує певні життєві погляди [11].

Використання змішаного навчання англійської мови в умовах воєнного стану в старшій школі дає змогу вчителю англійської мови та здобувачам освіти взаємодіяти в режимі реального часу,

що стало особливо важливим в період війни. Водночас, оволодіння інформаційними різними ресурсами дає можливість постійно підвищувати рівень кваліфікації не тільки з навчальних дисциплін, але й з комп'ютерних та інформаційних технологій. Змішана форма навчання забезпечує систематичну й ефективну інтерактивність, між вчителем англійської мови та учнями старшої школи під час вивчення англійської мови.

На сьогодні особливої уваги заслуговує сучасний стан освітнього процесу в старшій школі, проблеми впровадження дистанційного навчання, змішаних форм під час вивчення англійської мови в умовах воєнного стану.

Серед суттєвих переваг змішаної форми навчання англійської мови в умовах воєнного стану можна відзначити наступні [16]:

- мобільність та економія часу;
- самовдосконалення під час навчання при змішаній формі навчання в умовах воєнного часу;
- готовність до постійного оволодіння новими знаннями з англійської мови;
- можливість навчатися в будь-якому місці, не виходячи з особистого помешкання. Учні старшої школи можуть вчитися, не виходячи з дому, перебуваючи у будь-якій точці планети. Щоб приступити до навчання, необхідний лише комп'ютер з доступом до Інтернету;
- відсутність необхідності щодня відвідувати освітній навчальний заклад – значна перевага для старшокласників з обмеженими можливостями здоров'я, для проживаючих у важкодоступних місцевостях, батьків з маленькими дітьми;
- можливість навчатися англійській мові у будь-який час (при наявності інтернету);
- доступність навчальних матеріалів. Доступ до всієї необхідної літератури відкривається учням після реєстрації в системі дистанційного навчання, або він отримує навчальні матеріали електронною поштою. Зникає проблема нестачі чи відсутності підручників, навчальних посібників чи методичок;
- мобільність. Зв'язок з вчителями, репетиторами здійснюється різними способами: як on-line, так і off-line. Проконсультуватися з вчителем англійської мови за допомогою електронної пошти іноді ефективніше та швидше, ніж прийти до школи (наявність повітряних тривог);

- індивідуальний підхід до кожного учня старшої школи під час вивчення англійської мови. При традиційному навчанні вчителю під час проведення уроку англійської мови досить важко приділити необхідну кількість уваги всім учням класу, підлаштуватися під темп роботи кожного. Використання дистанційних технологій підходить для організації індивідуального підходу;
- зручність. Вчителі, репетитори, викладачі, що займаються педагогічною діяльністю дистанційно, можуть приділяти увагу більшій кількості учнів і працювати, навіть перебуваючи у відраядженні чи на конференції за кордоном.

Разом з тим, дистанційне навчання не позбавлене і ряду недоліків, серед основних: відсутність зворотного зв'язку з вчителем англійської мови, великий обсяг домашніх завдань, технічні проблеми, низьке забезпечення комп'ютерною технікою, коли один комп'ютер мають використовувати і батьки для роботи, і діти для навчання, недостатня фізична активність учнів, недостатність спілкування з однолітками, порушення звичного ритму життя і режиму. Батьки нарікають, що держава не забезпечила учнів і вчителів сучасними гаджетами, як це було зроблено в інших країнах [15, с. 27].

Також, для якісного навчання необхідна сильна мотивація. Практично весь навчальний матеріал учень старшої школи, що вчиться віддалено опрацьовує самостійно. Це вимагає достатньої сили волі, відповідальності і самоконтролю. Швидше за все, ніхто його підганяти чи заохочувати до навчання не стане. Підтримувати потрібний темп навчання без контролю з боку вдається не всім.

Нестача практичних вмінь та навичок після дистанційних уроків – теж суттєвий недолік віддаленого навчання. Досить проблемно якісно організувати дистанційне навчання за напрямками підготовки та спеціальностями, на яких передбачена велика кількість практичних занять, серед яких і шкільний предмет «англійська мова».

Ще одним недоліком є залежність від подачі електроенергії. Після руйнувань енергосистеми російськими ракетами, українці змушені значно зменшити споживання енергоресурсів. Укренерго щодня вдається до радикальних заходів – екстрених, аварійних, віялових і планових відключень електроенергії. Відповідно, коли немає світла й інтернету, дистанційне навчання практично не можливе.

Отже, найбільш поширеними засобами організації дистанційного навчання на сьогодні є засоби, що базуються на Інтернет-технологіях

– електронна пошта, відеоконференції, чати, форуми, веб-сайти, онлайн-бібліотеки, файли розсилок. Загалом впровадження інноваційних дистанційних технологій у навчальний процес спрямоване на глибше осмислення навчального матеріалу; формування таких компетентностей, як: комунікативна (безпосереднє спілкування та через засоби мережі), інформаційна (пошук інформації з різних джерел та можливість її критичного осмислення), самоосвітня (вміння вчитися самостійно) [1, с. 94].

Нормативна база змінювалась досить швидко в залежності від потреб та успішності боротьби із коронавірусною хворобою. Тим не менше, в будь якому випадку якість нормативно-правової бази дистанційної освіти та швидкість її обговорення і прийняття зросли в кілька разів в порівнянні із доковідним періодом. Зараз, в часі війни, дистанційне навчання також є надзвичайно актуальним. Адже багато дітей, через воєнні дії, змушені були покинути свої домівки, і, відповідно, й навчальні заклади, і переїхати в безпечніше місце. Проте, завдяки дистанційним технологіям, вони змогли продовжити навчання віддалено.

Головною умовою успішної та ефективної організації змішаного навчання є розповсюдження досвіду роботи вчителів у засобах масової інформації. Такими можуть бути презентації, відеоролики, фоторепортажі, статті і публікації, які оприлюднюються на офіційних сайтах закладів та установ освіти, а також в соцмережах. У нелегких психологічних умовах затяжного карантину й воєнного стану це створює хороший настрій та налаштовує учасників освітнього процесу на успіх, допомагає підвищенню кваліфікації педагогічних працівників, накопичує для вчителів теоретичний і практичний матеріал для власних методичних розробок, виробляє інформаційно-комунікаційну компетентність, одну із основних компетентностей Нової української школи [5, с. 204].

Змішане навчання розширює можливості студентів для активної взаємодії з навчальним матеріалом та сприяє більш персоналізованому підходу до освіти, що позитивно впливає на засвоєння знань і розвиток навичок. Змішане навчання передбачає нову роль викладачів, які виступають не лише як оцінювачі знань, а як фасилітатори освітнього процесу. Їхнє завдання полягає не тільки в перевірці успішності студентів, а й у підтримці активної взаємодії, відстеженні їхнього прогресу та наданні необхідної допомоги. Таким чином, учителі виходять за межі традиційної ролі спостерігачів і

стають менторами.

Ця трансформація відкриває для учнів старшої школи нові можливості у сприйнятті навчання, дозволяючи їм отримувати не лише знання, а й постійну підтримку та рекомендації від викладачів. Завдяки цьому учні старшої школи можуть обговорювати навчальні питання, ділитися думками та глибше досліджувати матеріал, що робить освітній процес більш інтерактивним та персоналізованим [10].

3. Висновки

Змішана форма навчання англійської мови у старших класах не позбавлена і низки недоліків: відсутність зворотного зв'язку з викладачем, великий обсяг самостійних, реферативних завдань, технічні проблеми, низьке забезпечення комп'ютерною технікою (коли один комп'ютер мають використовувати всі члени родини, і здобувачі освіти для навчання).

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів означеної проблеми. Перспективи подальшого вивчення вбачаємо в розробці теоретико-практичного впровадження змішаного навчання із застосуванням цифрових технологій у вітчизняних закладах середньої освіти та обґрунтування з урахуванням світового досвіду та національних особливостей освітньої системи в Україні в умовах воєнного стану.

References:

1. Аврамчук А.М., Коваль Т.І. Використання системи MOODLE для створення мультимедійних електронних освітніх ресурсів з мовних дисциплін: зарубіжний і вітчизняний досвід. Педагогічний процес: теорія і практика (Серія: Педагогіка). 2019. № 2 (53). С. 93-99. URL: http://lib.iitta.gov.ua/704502/1/pptp_2016_2_18.pdf.
2. Блощинський І. Г. Сутність та зміст поняття «дистанційне навчання» в зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/Vnadps_2015_3_4%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/Vnadps_2015_3_4%20(1).pdf) (дата звернення: 28.11.2020).
3. Браславська О.В., Покась Л. І. Інноваційна педагогічна технологія як засіб формування методичних компетентностей для роботи майбутнього вчителя англійської мови. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream>.
4. Бугайчук К.Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес закладів загальної середньої освіти. Інформаційні технології і засоби навчання, №4, С. 1-14, 2023. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1434/1070>.

5. Воронкін О. С. Персональні навчальні мережі в системі дистанційної освіти. New information technologies in education for all: learning environment : матер VI Міжнар. конф. (ІТЕА-2011). Київ, 2021. С. 202–208.
6. Закон України «Про освіту» (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
7. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020).URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
8. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» (2016). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>.
9. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>.
10. Кухаренко В.М., Березенська С.М., Бугайчук К.Л., Олійник Н.Ю., Олійник Т.О., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г., Столяревська А.Л. Теорія та практика змішаного навчання: монографія. Харків: НТУ «ХПІ», 2016. 284 с.
11. Лист Міністерства освіти і науки України від 23 березня 2020 року №1/9- 173 «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину». URL: https://vin-osvita.gov.ua/uploads/documents/1_9-173.pdf.
12. Максак І. В. «Blended learning» як інноваційний підхід у формуванні професійної компетентності вчителя англійської мови: URL: http://visnyk.chnpri.edu.ua/?wpfb_dl=1334.
13. Орловська О.В. Змішане навчання у викладанні та вивченні англійської мови. URL: <https://elar.khmnpu.edu.ua/handle/123456789/12732>.
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.07. 2024 № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2024-%D0%BF#Text>
15. Танана С.М. Інноваційні підходи до викладання іноземних мов в умовах удосконалення вищої освіти. Science. Research. Development #26. Philology, sociology and culturology. Monografia. Warszawa, «Diamond trading tour», 2020. Р. 25-28.
16. Чорна В.М. Впровадження технології змішаного навчання на уроках англійської мови. URL: https://znayshov.com/FR/19170/Ped_nauka_XXXVIII_XXXIX-92-96.pdf

Transliteration of References:

1. Avramchuk, A.M., Koval, T.I. (2019). Vykorystannia systemy MOODLE dlia stvorennia multymediinykh elektronnykh osvitynykh resursiv z movnykh dystsyplin: zarubizhnyi i vitchyzniani dosvid [Using the MOODLE system to create multimedia electronic educational resources in language disciplines:

- foreign and domestic experience]. Pedahohichnyi protses: teoriia i praktyka (Ceriia: Pedahohika) – Pedagogical process: theory and practice (Series: Pedagogy), 2 (53), 93-99 [in Ukrainian].
2. Bloshchynskyi, I.H. (2015). Sutnist ta zmist poniattia «dystantsiine navchannia» v zarubizhnii ta vitchyzniani naukovii literaturi [The essence and content of the concept of "distance learning" in foreign and domestic scientific literature]. URL:file:///C:/Users/Admin/Downloads/Vnadps_2015_3_4%20(1).pdf [in Ukrainian].
 3. Braslavska, O.V., & Pokas L. I. Innovatsiina pedahohichna tekhnolohiia yak zasib formuvannia metodychnykh kompetentnostei dlia roboty maibutnoho vchytelia anhliiskoi movy [Innovative pedagogical technology as a means of forming methodological competencies for the work of a future English teacher]. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream> [in Ukrainian].
 4. Buhaichuk, K.L. (2023). Zmishane navchannia: teoretychnyi analiz ta stratehiia vprovadzhennia v osvittii protses zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Blended learning: theoretical analysis and strategy for implementation in the educational process of secondary education institutions.]. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia – Information technologies and learning tools, 4, 1-14. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1434/1070> [in Ukrainian].
 5. Voronkin, O. S. (2021). Personalni navchalni merezhi v systemi dystantsiinoi osvity [Personal learning networks in the distance education system]. New information technologies in education for all: learning environment : mater VI Mizhnar. Konf. (ITEA–2011). Kyiv, 202–208 [in Ukrainian].
 6. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Law of Ukraine "On Education"] (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
 7. Zakon Ukrainy «Pro povnu zahalnu seredniu osvitu» [Law of Ukraine "On Complete General Secondary Education"] (2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> [in Ukrainian].
 8. Kontseptsiiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» [Concept of implementation of state policy in the field of reforming general secondary education "New Ukrainian School"] (2016). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934> [in Ukrainian].
 9. Kontseptsiiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» na period do 2029 roku [Concept of implementation of state policy in the field of reforming general secondary education "New Ukrainian School" for the period until 2029]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934> [in Ukrainian].
 10. Kukhareno, V.M., Berezenska, S.M., Buhaichuk, K.L., Oliinyk, N.Iu., Oliinyk, T.O., Rybalko, O.V., Syrotenko, N.H., & Stoliarevska, A.L. (2016). Teoriia ta praktyka zmishanoho navchannia: monohrafiia [Theory and practice of blended learning: monograph]. Kharkiv: NTU «KhPI» [in Ukrainian].

11. Lyst Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 23 bereznia 2020 roku №1/9- 173 «Shchodo orhanizatsii osvitnoho protsesu v zakladakh zahalnoi serednoi osvity pid chas karantynu» [Letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated March 23, 2020 No. 1/9-173 "Regarding the organization of the educational process in secondary education institutions during quarantine"]. URL: https://vin-osvita.gov.ua/uploads/documents/1_9-173.pdf [in Ukrainian].
12. Maksak, I. V. «Blended learning» yak innovatsiinyi pidkhid u formuvanni profesiinoi kompetentnosti vchytelia anhliiskoi movy ["Blended learning" as an innovative approach in forming the professional competence of an English teacher]. URL: http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=1334 [in Ukrainian].
13. Orlovska, O.V. Zmishane navchannia u vykladanni ta vyvchenni anhliiskoi movy [Blended learning in English language teaching and learning]. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/12732> [in Ukrainian].
14. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrain vid 23.07. 2024 № 841 «Pro pochatok navchalnoho roku pid chas voiennoho stanu v Ukraini» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 23.07. 2024 No. 841 "On the beginning of the academic year during martial law in Ukraine"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2024-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
15. Tanana, S.M. (2020). Innovatsiini pidkhody do vykladannia inozemnykh mov v umovakh udoskonalennia vyshchoi osvity. Science. Research. Development #26. Philology, sociology and culturology. Monografia. Warszawa, «Diamond trading tour», 25-28 [in Ukrainian].
16. Chorna, V.M. Vprovadzhennia tekhnolohii zmishanoho navchannia na urokakh anhliiskoi movy [Implementing blended learning technology in English lessons]. URL: https://znayshov.com/FR/19170/Ped_nauka_XXXVIII_XXXIX-92-96.pdf [in Ukrainian].

The Author

Svitlana TANANA

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Teacher of the Highest Category,

KZ KOR "Pereyaslav Military Sports

Lyceum "Patriot",

Pereyaslav, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6088-0738>,

E-mail: tananasvetlana@gmail.com

Abstracts

СВІТЛАНА ТАНАНА. Переваги та недоліки змішаного навчання англійської мови в умовах воєнного стану в старшій школі. Змішане навчання є однією з інноваційних технологій навчання у старшій школі під час вивчення англійської мови, здатної забезпечити розвиток мовних компетентностей і створити сучасне освітнє середовище. Розкрито сутність поняття «змішаного навчання», що трактується як освітня концепція, завдяки якій учень зможе отримувати знання, дистанційно, через мережу Інтернет, так і очно з учителем. Акцентовано увагу, що змішане навчання є новим навчальним явищем, яке тісно пов'язане із використанням сучасних цифрових засобів з освітньою метою, а саме можливостями їх ефективного застосування у процесі оволодіння новими знаннями та навичками з урахуванням індивідуальних потреб старшокласників, формування у них здатності до поєднання різних форм навчальної діяльності, самостійної та групової роботи. Змішана форма навчання в закладах загальної середньої освіти – це одна із новітніх форм організації навчального процесу, при якій усі чи частина занять здійснюється із використанням сучасних інформаційних, і телекомунікаційних технологій. При цьому територіальна віддаленість та різна локація вчителів та учнів є сьогоденним явищем. Головною умовою успішної та ефективної організації змішаного навчання є розповсюдження досвіду роботи вчителів англійської мови у засобах масової інформації через презентації, відеоролики, фоторепортажі, статті й публікації, які оприлюднюються на офіційних сайтах закладів та установ освіти, а також у соцмережах. Доведено, що в нелегких психологічних умовах воєнного стану це створює хороший настрій та налаштовує учасників освітнього процесу на успіх, допомагає підвищенню кваліфікації педагогічних працівників, накопичує для вчителів теоретичний і практичний матеріал для власних методичних розробок, виробляє інформаційно-комунікаційну компетентність як одну з основних компетентностей Нової української школи. Змішане навчання у загальноосвітніх навчальних закладах відкриває можливість імплементувати на якісно новий рівень підготовку учнів у старшій школі під час вивчення англійської мови.

Ключові слова: інноваційне освітнє середовище, змішана форма навчання, англійська мова, учні старших класів, інформаційні та мультимедійні сучасні технології.

SVITLANA TANANA. **Zalety i wady nauczania mieszanego języka angielskiego w szkole ponadpodstawowej w okresie stanu wojennego.** *Nauczanie mieszane jest jedną z innowacyjnych technologii dydaktycznych stosowanych w szkołach ponadpodstawowych, umożliwiającą rozwój kompetencji językowych i tworzenie nowoczesnego środowiska edukacyjnego. Ujawnia się istotę koncepcji „nauczania mieszanego”, które jest interpretowane jako koncepcja edukacyjna zakładająca możliwość zdobywania wiedzy zarówno zdalnie, przez Internet, jak i bezpośrednio z nauczycielem. Podkreślono, że nauczanie mieszane to nowe zjawisko edukacyjne, ściśle związane z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi cyfrowych w celach edukacyjnych, a mianowicie z możliwościami ich efektywnego zastosowania w procesie opanowywania nowej wiedzy i umiejętności z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb uczniów szkół ponadpodstawowych oraz kształtowaniem ich zdolności do łączenia różnych form aktywności edukacyjnej, pracy samodzielnej i grupowej. Zajęcia w formule mieszanej w szkołach ogólnokształcących stanowią jedną z nowoczesnych form organizacji procesu edukacyjnego, w której całość lub część zajęć prowadzona jest z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-telekomunikacyjnych. Jednocześnie współczesnym zjawiskiem jest geograficzne rozproszenie oraz zróżnicowana lokalizacja nauczycieli i uczniów. Za podstawowy warunek skutecznej i efektywnej organizacji nauczania mieszanego uznaje się upowszechnianie doświadczeń nauczycieli języka angielskiego w mediach poprzez prezentacje, materiały wideo, fotoreportaże, artykuły i publikacje, które są publikowane na oficjalnych stronach internetowych placówek oświatowych i instytucji edukacyjnych, a także w sieciach społecznościowych. Wykazano, że w trudnych warunkach psychologicznych stanu wojennego sprzyja to polepszeniu humoru i motywuje uczestników procesu edukacyjnego na sukces, przyczynia się do podnoszenia kwalifikacji kadry pedagogicznej, gromadzi materiały teoretyczne i praktyczne dla nauczycieli do własnych opracowań metodycznych oraz rozwija kompetencje informacyjno-komunikacyjne jako jedną z kluczowych kompetencji Nowej Szkoły Ukrainskiej. Nauczanie mieszane w szkołach ogólnokształcących otwiera możliwość wdrożenia na jakościowo nowym poziomie procesu kształcenia uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie nauczania języka angielskiego.*

Słowa kluczowe: *innowacyjne środowisko edukacyjne, nauczanie mieszane, język angielski, uczniowie szkół ponadpodstawowych, nowoczesne technologie informacyjne i multimedialne.*